

РОЗРАХУНКИ І ПЛАТЕЖІ-В МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ
СИЛАБУС

Шифр і назва спеціальності	071 – Облік і оподаткування	Інститут / факультет	Навчально-науковий інститут економіки, менеджменту та міжнародного бізнесу
Освітня програма	Облік і аудит в міжнародному бізнесі	Кафедра	Бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова навчання	Українська

Викладач

Ірина Юр'єва, iryna.yurieva@khpi.edu.ua

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бізнес-аналітики, обліку і готельно-ресторанної справи (НТУ «ХПІ»)
Авторка понад 120 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Соціальна відповідальність бізнесу та бізнес-аналіз», «Соціально-трудові відносини в організації облікової діяльності», «Аналіз господарської діяльності».

Загальна інформація про курс

Анотація	Дисципліна спрямована формування у студентів концептуальної системи теоретичних і практичних питань з основ розрахунків та платежів в міжнародному бізнесі, функціонування світового валютного ринку в контексті міжнародних економічних відносин.
Цілі курсу	засвоєння та формування у студентів необхідного рівня знань щодо систематизування сутності, цілей технології проведення торговельних і неторговельних платежів у сфері міжнародного бізнесу; отримання розширених знань практичної спрямованості про міжнародні і вітчизняні платіжні системи; аналіз форми, засобів і методів розрахунків, що застосовуються в міжнародній і зовнішньоторговельній практиці вітчизняними і закордонними підприємницькими структурами
Формат	Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - екзамен
Семестр	8

Обсяг (кредити) / Тип курсу	5/ вибірковий	Лекції (години)	30	Практичні заняття (години)	30	Самостійна робота (години)	90
------------------------------------	---------------	------------------------	----	-----------------------------------	----	-----------------------------------	----

Програмні компетентності	ZK02	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
	ZK08	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
	ZK11	Навички використання сучасних інформаційних систем і комунікаційних технологій.
	ZK13	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
	СК02	Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування
Фахові компетентності (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)	СК	Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів господарювання
	04	

вищої освіти спеціальності) та спеціальні (фахові) компетентності (визначені закладом вищої освіти) за вибірковим блоком 04 «Облік і аудит в міжнародному бізнесі»

СК	Здатність визначати та аналізувати умови
4.1	оподаткування, процесуальні відносини щодо встановлення, зміни та скасування податків, інших податкових платежів, забезпечення їхньої сплати, організації контролю й застосування відповідальності за порушення податкового законодавства
СК	Здатність використовувати методи бухгалтерського
4.3	обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємств
СК	Здатність застосовувати методи бухгалтерського
4.5	обліку та аналізу діяльності фінансово-кредитних установ для здійснення оцінки ефективності їх діяльності
СК	Здатність оцінювати структуру податкових
4.6	надходжень в рамках системи оподаткування європейських країн
СК	Здатність до ведення облікової та аналітичної роботи
4.7	при проведенні міжнародних розрахунків і валютних операцій на підприємствах, проведення оцінки і прогнозування міжнародних розрахунків і процесів на валютному ринку

4.4 Результати навчання

Програмні результати навчання за спеціальністю (визначені стандартом вищої освіти спеціальності)

Шифр	Зміст
ПР 0.3	Визначати сутність об'єктів обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та розуміти їх роль і місце в господарській діяльності.
ПР 0.4	Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.
ПР 0.5	Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств.
ПР 0.6	Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності.
ПР 18	Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві.
ПР 4.1	Знати та розуміти сучасні умови оподаткування, організацію контролю й застосування відповідальності за порушення податкового законодавства
ПР 4.3	Вміти застосовувати методи бухгалтерського обліку зовнішньоекономічної діяльності підприємств
ПР 4.4	Вміти застосовувати методи обліку та аналізу діяльності бюджетних та фінансово-кредитних установ
ПР 4.5	Володіти методиками оподаткування фізичних осіб європейських країн
ПР 4.6	Вміти застосовувати сучасні методи ведення облікової та аналітичної роботи при проведенні міжнародних розрахунків і валютних операцій на підприємствах

Теми що розглядаються:

Тема 1. Теоретичні основи та сучасна практика розрахунків та платежів у міжнародному бізнесі .Основи організації міжнародних розрахунків

Тема 2. Ризики в міжнародній торгівлі та розрахунках

Тема 3. Уніфіковані правила та звичаї міжнародних платежів та розрахунків

Тема 4. ІНКОТЕРМС та міжнародні розрахунки

Тема 5. Векселі та чеки як засоби платежу в міжнародній торгівлі

Тема 5
Вексельні розрахунки у міжнародній торгівлі. Вексель, його природа і обіг.

Тема 6. Інкасова форма міжнародних розрахунків

Тема 7. Валютні рахунки та операції в міжнародних розрахунках

Тема 8. Специфічні методи кредитування міжнародної торгівлі

Форма та методи навчання.

Лекції проблемного характеру – один із найважливіших елементів проблемного навчання студентів. Вони передбачають поряд із розглядом основного лекційного матеріалу встановлення та розгляд кола проблемних питань дискусійного характеру, які недостатньо розроблені в науці й мають актуальне значення для теорії та практики. Лекції проблемного характеру відрізняються поглибленою аргументацією матеріалу, що викладається. Вони сприяють формуванню у студентів самостійного творчого мислення, прищеплюють їм пізнавальні навички. Студенти стають учасниками наукового пошуку та вирішення проблемних ситуацій.

Дискусії передбачають обмін думками та поглядами учасників з приводу даної теми (питання), а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд проблемних ситуацій у процесі вивчення навчального матеріалу.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи групи звіту про виконання індивідуальних завдань, проектних робіт. Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного слухача, так і колективними, тобто виступи двох та більше слухачів.

Методи контролю.

Поточний контроль здійснюється протягом навчального семестру під час проведення лекційних і практичних занять. Має на меті перевірку рівня підготовленості студентів до виконання конкретної роботи. Формами проведення поточного контролю з дисципліни є: усні опитування та письмові контрольні роботи на лекційних і практичних заняттях; тестування тощо.

Підсумковий контроль знань студентів за навчальною дисципліною здійснюють у формі заліку з метою визначення ступеню опанування ними програмних компетентностей та результатів навчання.

Формою підсумкового контролю знань є залік.

Розподіл балів, які отримують студенти.

Для одержання підсумкових балів студенту необхідно виконати всі обов'язкові види і форми завдань та контрольних заходів, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни. Розподіл кількості балів за результатами поточного та підсумкового контролю знань студентів з дисципліни наведено у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів для оцінювання успішності студента для екзамену

Поточна контрольна робота		Індивідуальне завдання (КП)	Тестування на практичних заняттях	Екзамен	Максимальна сума
№1	№2				
0-15	0-15	0-20	0-20	0-30	100

Критерії та система оцінювання знань та вмінь студентів.

Згідно основних положень ЄКТС, під системою оцінювання слід розуміти сукупність методів (письмові, усні і практичні тести, екзамени, проекти, тощо), що використовуються при оцінюванні досягнень особами, що навчаються, очікуваних результатів навчання.

Успішне оцінювання результатів навчання є передумовою присвоєння кредитів особі, що навчається. Тому твердження про результати вивчення компонентів програм завжди повинні супроводжуватися зрозумілими та відповідними критеріями оцінювання для присвоєння кредитів. Це дає можливість стверджувати, чи отримала особа, що навчається, необхідні знання, розуміння, компетенції.

Критерії оцінювання – це описи того, що як очікується, має зробити особа, яка навчається, щоб продемонструвати досягнення результату навчання. Основними концептуальними положеннями системи оцінювання знань та вмінь студентів є:

1. Підвищення якості підготовки і конкурентоспроможності фахівців за рахунок стимулювання самостійної та систематичної роботи студентів протягом навчального семестру, встановлення постійного зворотного зв'язку викладачів з кожним студентом та своєчасного коригування його навчальної діяльності.

2. Підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів відбувається за рахунок контролю протягом семестру із використанням 100 бальної шкали (табл. 2). Оцінки обов'язково переводять у національну шкалу (з виставленням державної семестрової оцінки «відмінно», «добре», «задовільно» чи «незадовільно») та у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця 2. – Шкала оцінювання знань та умінь: національна та ECTS

Рейтингова Оцінка, бали	Оцінка ECTS та її визначення	Національна оцінка	Критерії оцінювання	
			позитивні	негативні
1	2	3	4	5

90-100	A	Відмінно	<ul style="list-style-type: none"> - Глибоке знання навчального матеріалу модуля, що містяться в основних і додаткових літературних джерелах; - вміння аналізувати явища, які вивчаються, в їхньому взаємозв'язку і розвитку; - вміння проводити теоретичні розрахунки; - відповіді на запитання чіткі, лаконічні, логічно послідовні; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання можуть містити незначні неточності
82-89	B	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Глибокий рівень знань в обсязі обов'язкового матеріалу, що передбачений модулем; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати складні практичні задачі. 	Відповіді на запитання містять певні неточності;
75-81	C	Добре	<ul style="list-style-type: none"> - Міцні знання матеріалу, що вивчається, та його практичного застосування; - вміння давати аргументовані відповіді на запитання і проводити теоретичні розрахунки; - вміння вирішувати практичні задачі. 	- невміння використовувати теоретичні знання для вирішення складних практичних задач.

1	2	3	4	5
64-74	D	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу, що вивчається, та їх практичного застосування ; - вміння вирішувати прості практичні задачі .	Невміння давати аргументовані відповіді на запитання; - невміння аналізувати викладений матеріал і виконувати розрахунки ; - невміння вирішувати складні практичні задачі .
60-63	E	Задовільно	- Знання основних фундаментальних положень матеріалу модуля, - вміння вирішувати найпростіші практичні задачі .	Незнання окремих (непринципових) питань з матеріалу модуля; - невміння послідовно і аргументовано висловлювати думку; - невміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач
35-59	FX (потрібне додаткове вивчення)	Незадовільно	Додаткове вивчення матеріалу модуля може бути виконане в терміни, що передбачені навчальним планом .	Незнання основних фундаментальних положень навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - невміння розв'язувати прості практичні задачі .
1-34	F (потрібне повторне вивчення)	Незадовільно	-	- Повна відсутність знань значної частини навчального матеріалу модуля; - істотні помилки у відповідях на запитання; - незнання основних фундаментальних положень; - невміння орієнтуватися під час розв'язання простих практичних задач

Основна література:

1 Банківська енциклопедія / С.Г. Арбузов, Ю.В. Колобов, В.І. Міщенко, С.В. Науменкова. - К.: Центр наукових досліджень НБУ; Знання, 2011. -504с.

2 Бурковська А.В., Лункіна Т.І. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. — Миколаїв : МНАУ, 2012. — 247 с.

3 Дячек В. В. Особливості використання форм міжнародних розрахунків українськими підприємствами під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності / В. В. Дячек, О Д. Колосовська, В.С. Оніщенко // Глобальні та національні проблеми економіки.- 2018. - Вип. 21. - С. 70.

4 Івасів Б.С. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. Посібник / Б.С. Івасів, Л.М. Прийдун, В.Я. Рудан. - Тернопіль : Вектор,2013. - 572с

5 Grath, Anders. The Handbook of international trade and finance: the complete guide for international sale, finance, shipping and administration. 4th ed. - London, Philadelphia: Kogan Page, 2016. - 265 p.

5 INCOTERMS 2020. - ICC, 2020. - 346 p. Вплив глобальних фінансів на валютно-фінансову систему України : Монографія ; за ред. Т. П. Богдан ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2017. -356 с

6 Копилюк О.І. Банківські операції: навчальний посібник/ О. І.Копилюк, О. М. Музичка. - 2-ге вид. перероб. і доп.. - К: Центр учбової літератури, 2017.- 536с.

7 Міжнароднірозрахунки. Вимоги поставки товару: посібіик / Д. В. Зеркалов. - К. : Дакор ; К. : КНТ, 2017. - 432 с.

8 Розрахунки та платежі у зовнішній торгівлі європейських країн: навч. посіб. / В. В. Батрименко ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К. : ВПЦ "Київський університет", 2015.-297 с.

9 Міжнародні розрахунки і валютні операції : навч. посіб. / Н. М. Чиж, Т. В. Божидарнік. - Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2014. - 435 с.

10 Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / Т. С. Шемет, А. М. Коряк, О. М. Диба. - К.: КНЕУ, 2013. - 348 с.

11 Юр'єва І.А. «Банковские операции банковской системы Украины» Учебник За ред. Лернера Ю.І. Х: ТОВ «Планета-прінт», 2019 – 528 с.

[http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FT=JwU_B&S21ALL=%28%3C.%3EU%3D%D0%A3%284%D0%A3%D0%A%D0%A0%29262.5%20%D1%8F73\\$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=S&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21FT=JwU_B&S21ALL=%28%3C.%3EU%3D%D0%A3%284%D0%A3%D0%A%D0%A0%29262.5%20%D1%8F73$%3C.%3E%29&Z21ID=&S21SRW=TIPVID&S21SRD=DOWN&S21STN=1&S21REF=10&S21CNR=20)

12 Міжнародні розрахунки і валютні операції: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни - Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2016. - 62 с.

Допоміжна література:

13 Юр'єва І.А., Мардус Н.Ю., Фальченко О.О. Облік власного капіталу за національними та міжнародними стандартами/ Електронний науково-практичний журнал Інфраструктура ринку. – 2018 № 12– С. – 25. Режим доступу до ресурсу: <http://www.market-infr.od.ua/uk/12-2017> (фахове електронне видання ВАК України)

14 Концепция консолидации информации как элемент бизнес-этики обеспечения экономической безопасности организации/ Східна Європа: економіка, бізнес та управління ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»-2017.-№6(11). – Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-emb.in.ua/11-2017-ukr>

15 Юр'єва І.А., Побережна Н.М., Фальченко О.О. Особливості формування власного капіталу на підприємствах/ [Електронний ресурс] Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. - № 6 (17). – С. 393-398 – Режим доступу до ресурсу: <http://www.easterneurope-emb.in.ua/17-2018-ukr> (фахове електронне видання ВАК України) <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/41214>

16 Впровадження елементів антикризового управління із застосуванням платформи блокчейн Вісник Національного технічного

університету «Харківський політехнічний інститут» (Економічні науки)– Х. : НТУ «ХПІ», 2020. –№4.–С.3-6–Бібліогр.:9назв.–ISSN. 2519-4461<http://journals.uran.ua/index.php/2519-4461>

17 Юр'єва І.А. Фінансовий механізм управління підприємством як складова економічної та фінансової безпеки підприємства /Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції “Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: (м.Ужгород, 23 листопада 2016 р). – Ужгород: Видавництво УжНУ «Говерла»–2016.–С.395–С.252-255<https://www.uzhnu.edu.ua/en/infocentre/get/13856>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

18 Міністерство економіки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.me.gov.ua>

19 Податковий кодекс України. Відомості Верховної Ради. 2015. № 13-17. Ст. 112. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 04.10.2020).

20 Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.minfm.gov.ua>

21 Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

22 Національний інститут стандартів і технологій США (NIST) // Industry 4.0 Advanced Manufacturing and Factory Automation [Електронний ресурс]: Industry 4.0 – Режим доступу: <https://www.manufacturingtomorrow.com/article/2017/02/what-is-smartmanufacturing--the-smart-factory/9166>

23 Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації [Електронний ресурс]: Урядовий портал. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalen-nya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyiekonomiki-tasuspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennyaplanu-zahodivshodo-yiyi-realizaciyi>

24 Закон України №2473-VIII від 21.06.2018 р. «Про валюту і валютні операції». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>.

25 Постанова Правління НБУ від 02.01.2019 р. № 5 «Положення про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті».

26 Постанова Правління НБУ від 01.04.2019 р. № 56 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України».

27 Bank for International Settlements [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bis.org>

28- Global Tax & Business Portal [Електронний ресурс]. - Режим доступу: www.lowtax.net

29 The Institute of International Finance [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.iif.com/>

30 The Global Trade Analysis Project [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.gtap.agecon.purdue.edu/default.asp>.

31 Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Таблиця 3. – Перелік дисциплін

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на:	На результати вивчення цієї дисципліни безпосередньо спираються:
Бухгалтерський облік	Аудит оподаткування суб'єктів господарювання
Управління персоналом	Управлінський аудит

Провідний лектор: доц. Юр'єва І.А.
(посада, звання, ПІБ)

_____
(підпис)